

Durere și mânie, dragoste și speranță în această vară fierbinte

Everyone's wake on a
long night
Everyone's got an opinion,
But put it in a song
And let me keep on living!

De Getta Neumann

Sfârșit de iulie în Israel. Marea este ca o baie uriașă cu apă caldută. Te bălăcești timp de o oră și nu-ți vine să ieși pe mal.

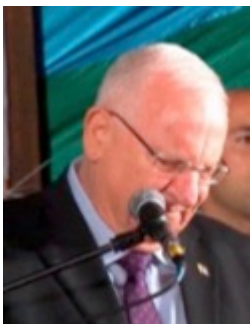

Venisem la serbarea de Bar Mițva a lui Amit, nepotul lui Nomi, verișoara mea din Yavne, orașel liniștit și simpatic la sud de Tel Aviv, la vreo 50 de km de Gaza. Amit și cei doi frațiori gemeni de 10 ani se joacă, se hârjonesc, seara se prăbușesc în pat, iar când părinții le permit, dorm claie peste grămadă împreună. Pregătirile pentru marele eveniment sunt în toi, e forfotă, fără stres, cu răstimpuri pentru o mângâiere, o îmbrățișare și o îmbărbătare pentru băiatul care va trece pragul maturității, cel puțin simbolic. Avem timp și pentru o plimbare prin cartierul nou-

nouț, cu oaze de recreație. Copiii se zbenguie în locuri special amenajate, adulții se antrenează la aparate de fitness instalate în aer liber, bebelușii sunt plimbați, nuferii se destind în bazine, unde pești roșii-aurii se simt în largul lor.

La Tel Aviv nu stii unde să mergi mai întâi: la mare, la muzeu, pe Shenkin, strada cu cafenele și magazine chic, la shuk, la o expoziție... Ne prăjim la soare, cotrobăim prin vechituri/antichități la talciocul din Yaffa, ne vânturăm și ne răcorim în galerii. E arșiță, clocotim. Dacă o pot evita, israelienii nu ies pe stradă pe asemenea călduri, nici turiștii nu se prea aventurează. Mâncăm excelent la un restaurant din Neve Tsedek, o rupem pe ebraică, ni se răspunde într-o engleză impecabilă. Ni se prezintă vinul israelian, degustăm, e bun. Pe la miezul nopții ne întoarcem pe căi întortocheate prin cartierul Florentin, plin de tineri care se revarsă pe stradă din restaurante și baruri.

Vineri la amiază ne conduce Eitan, fiul lui Nomi, în chibuțul unde locuiește cu Shiri și fetițele lor, Omer și Shaked. "Ați auzit ce s-a întâmplat?" Nu, nu am citit știrile. Acasă, în sătucul meu francez, citesc în fiecare dimineață ziarele "Yediot Aharonot" și "Haaretz". Aici, în Israel, parcă mă simțeam la adăpost de vești proaste. Eitan vorbește cu durere și mânie neputincioasă. La Gay Parade în Ierusalim, un ultra-ortodox fanatic s-a abătut asupra convoiului vesel care ieșise la o serbare a dragostei și a libertății, și și-a înfipt unde apuca cuțitul, într-o frenezie ucigașă, rănind pe unii, omorând-o pe Shira Banki, o fată de 16 ani. În noaptea de joi spre vineri, în Cisiordania, în satul Duma, membri dintr-o grupare teroristă din mișcarea extremistă a coloniștilor au aruncat dispozitive incendiare într-o casă, unde dormea o familie cu doi copii. Băiețelul de un an și jumătate a fost ars de viu, tatăl, cum aveam sa aflu mai târziu, a murit în urma arsurilor, mama și celălalt copil, de 4 ani, sunt într-o stare gravă. Suntem cu toții răscoliți și abătuți. Sunt crime abominabile, cu atât mai respingătoare, cu cât ele sunt comise în numele lui Dumnezeu și al unei ideologii. Homofobul nu își cunoștea victimele, el voia să nimicească oameni care nu trăiesc după principiile lui. Incendiarii nu știau nimic despre familia Dawabsheh, doar că erau palestinieni, ceea ce, cum scrie David Grossman, "în ochii lor, era un motiv suficient ca să-i omoare".

Președintele Statului Israel, Reuven Rivlin găsește cuvintele potrivite, în ebraică și în arabă, pentru a exprima ceea ce simte majoritatea: consternare, durere și rușine.

Imi aduc aminte cum, aveam 10-12 ani, îi pusesem întrebarea lui Zvi, prieten israelian: "Cum se poate că ești judecător? În Israel se comit crime?" A râs și mi-a citat fraza lui David Ben Gurion, care, cum am citit ulterior, relua ideea marelui poet Hayim Nahman Bialik: "Vom ști că avem o țară normală, atunci când vom avea hoști evrei și prostituate evreice". Aceste condiții s-au împlinit demult, de acum lista de răufăcători se lungeste prin criminali rasiști și fanatici. Incendiarii vopsiseră pe casa victimelor cuvintele "Răzbunare" și "Price tag". Este strategia - invenție diabolică - a unor coloniști de a răspunde la acte sau măsuri împotriva proiectului lor de a mări și spori coloniile prin acte de vandalism împotriva palestinienilor, a forțelor de armată israeliene, a moscheelor și bisericilor. Crima din Duma era, se pare, o reacție la decizia guvernului israelian să demoleze case ilegal construite în colonia din Beit El.

Fanaticul din Ierusalim este un individ izolat, un asasin care a fost eliberat după 10 de ani de detenție în închisoare la care a fost condamnat pentru o crimă de același gen. Incendiarii din Duma fac parte dintr-un grup de mai puțin de două sute de oameni. Totuși, întrebarea pe care a pus-o și președintele Rivlin este legitimă: Nu priește oare climatul actual de vrajbă și zâzanie celor care săvârșesc crime de ură?

De la începutul lunii august, incidentele de agresiune s-au multiplicat, pietrele zboară mai des și cuțitele se trag mai iute. Tineri, palestinieni și israelieni, declară: "Ei ne urăsc și noi îi urâm", idee care spulberă orice speranță de înțelegere. Dar în lumea întreagă bântuie ura, o ură oarbă, fără justificare, o ură în stare pură și dură, negația însăși a rațiunii, o ură incompatibilă cu un om civilizată. Nu mă gândesc la ISIS sau la Boko Haram. În Germania răsună parole cum nu am fi crezut că ar fi posibile după Holocaust. În Franța... În Ungaria... Și unde nu?!

Săptămâna trecută, cântărețului american evreu Matisyahu i s-a retras invitația la festival de muzică Rototom Sunsplash festival, lângă Valencia în Spania, pentru că a refuzat să facă o declarație în favoarea înființării unui stat palestinian. A fost singurul căruia i s-a pretins o luare de poziție politică, ca urmare a exigențelor

mișcării Boycott, Divestment and Sanctions (BDS), care își deghizează antisemitismul sub masca unui activism pro-palestinian. De data asta, demersul era atât de vădit antisemit, încât protestele s-au manifestat din toate părțile, inclusiv din partea guvernului spaniol. Matisyahu, cântăreț de reggae, hip-hop și rock, cu inflexiuni liturgice evreiești, a fost reinvitat și a cântat în fața a mii de spectatori "Jerusalem".

Nu prea înțeleg, nici nu prea savurez arta lui. Parcursul lui - a devenit ultra-ortodox, apoi din nou laic - cred că este expresia unui zbuțim sincer. Textul cântecului "Hard Way" despre ruptura dureroasă cu hasidismul, despre îndoieli și nesiguranță, m-a emoționat. "Who am I to say? I know nothing it seems, until it's way too late. I'm learning this the hard way." "Cine sunt eu, ca să zic ceva? Nu știu nimic, se pare, doar când e mult prea târziu. Le învăț pe calea cea grea."

Publicul cântă împreună cu el: Everyone's right or wrong/ Everyone's got an opinion/
Well put it in a song/ And let me keep on livin'

Fiecare are sau nu dreptate/ Fiecare are o părere/ Ei bine, spuneți-o într-un cântec/
Și lăsați-mă să trăiesc

Dacă ura s-ar descărca în muzică, dacă oamenii ar trăi și ar lăsa pe alții să trăiască...